

TÜRKİYE

RSF'den “Torba” eleştirisi: “Güçler ayrılığı ve haberleşme özgürlüğünün ihlali”

Uluslararası **Sınır Tanımayan Gazeteciler** (RSF) örgütü, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde geçmeden önce Torba Kanunu'nda son dakika değişikliğiyle İnternet sansürünün derinleştirmesini kınadı.

İnternet Yönetişim Forumu (İGF) henüz bitmişken Türkiyeli yetkililerin İnternet sansüründe gerekirse daha da ileri gidebileceklerini gösterdiklerini savunan Paris merkezli RSF, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'nın (TİB) yetkilerinin artırılmasını eleştirdi.

RSF: Güçler ayrılığı ve haberleşme özgürlüğünün ihlali

RSF Avrupa Bürosu temsilcisi **Johann Bühr**, “Bir sitenin idari tedbir olarak 48 saat süreyle de olsa erişime kapatılması güçler ayrılığı ilkesinin ve haberleşme özgürlüğünün ihlalidir” dedi.

“Yetkililer, yasaklamanın yollarını artırarak, ağ içindeki kaynakların Türkiye yurttaşlarını bilgilendirmede temel bir rol oynadığı bir dönemde, İnterneti denetim altında tutma iradelerini teyit etmiş oluyorlar. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'dan yasa değişikliğini onamamaya çağırıyoruz”.

10 Eylül'de Meclis Genel Kurulu'nda kabul edilen kanun, İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da da değişiklik yaptı.

Erişimin engellenmesi kararının uygulanmasına dair azami sürenin 24 saatten 4 saate indirildiği düzenleme TİB Başkanı'na, “Milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi” gerekçelerine bağlı olarak erişime engel koyma yetkisi verdi. Engellemeyi, başkanın talimatı üzerine TİB yaptı.

Ayrıca, erişim sağlayıcıları TİB'den gelen erişimin engellenmesi taleplerini en geç dört saat içinde yerine getirecek. Başkanın erişim engeli kararını TİB, 24 saat içinde sulh ceza hakiminin onayına sunacak. Hakim kararını 48 saat içinde verecek.

Şubat 2014'te yapılan değişiklikle, “özel yaşamı ihlal eden” veya “ayrımcı ve aşağılayıcı” yayından zaten TİB'e siteleri “tedbir amaçlı erişime kapatma” yetkisi getirmişti.

“Sansür gerekçeleri artırıldı”

RSF, yargı kararı olmadan erişim yasağı getirmenin gerekçelerinin artırıldığını bildirdi. Örgüt, TİB'e İnternet kullanıcılarına ait trafik bilgilerini, soruşturma konusu olup olmamalarından bağımsız olarak, temin etme yetkisi verildi. TİB, hakim karar vermesi halinde bu bilgileri ilgili mercilere verecek.

Mart ayında, YouTube sitesine erişim yasağı getiren Türkiye yargısı, “Milli güvenlik” ile ilgili yasal bir düzenleme bulunmadığından kararını “Mustafa Kemal Atatürk'ün anısına hakaret”e dayandırılmıştı. Site, Dışişleri Bakanlığı'nda Suriye ile ilgili düzenlenen resmi bir toplantının konuşma kayıtlarını yaymak için kullanılmıştı.

Kanun değişikliğinin kabul görmesi ve Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından imzalanması durumunda bu tür site kapatmaları “milli güvenlik” adına da yapılabilecek. Bu tabir, oldukça geniş ve belirsiz kapsamı nedeniyle endişe uyandırıyor.

İnternet kullanıcılarına izleme daha yakından

8 Eylül'de kanun taslağına dahil edilen, iki gün sonra da Mecliste kabul edilen değişiklik, İnternete dair trafik bilgilerinin soruşturma olup olmadığına bakılmaksızın TİB'de toplanmasının yolunu da açıyor. Şubat'ta kabul edilen benzer bir değişiklik 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün itirazıyla iptal edilmişti. Servis sağlayıcıların altı aydan iki yıla kadar muhafaza etmekle görevli kılındıkları bilgilere TİB yargı kararı çıkarıldıktan sonra erişebiliyordu.

Yetkililer son değişikliğe eski düzenlemenin pratikte etkili olmamasını gerekçe olarak gösterdiler. "Bir trafik bilgisi mahkeme tarafından talep edildiğinde bu bilginin temin edilip mahkemeye sunulması en az 1 aylık bir süreci kapsıyordu. Bu da birçok konuda gecikmeye neden oluyordu. Trafik bilgilerinin TİB'de tutulmaya başlanmasıyla birlikte, hâkimler bir karar verdiğinde hızlıca hareket etme imkânı olacak".

TİB'in sansürü, MİT'i genel denetimi

Söz konusu bilgiler ziyaret edilen İnternet siteleri, her birinde geçirilen süre ve e-mail mesajlarının gönderildiği kişilerden ibaret.

TİB'e verilen yeni yetkiler son aylarca İnternette yetkilileri hedef alan eleştirel içeriklerin sansür edilmesi için kullanıldı. Seçim döneminde yetkilileri rahatsız eden yolsuzluk suçlamalarına ilişkin kayıtların İnternete düşmesi, sadece **Twitter** ve **Youtube** sitelerinin değil, **vimeo** ve **soundcloud** platformlarının ve **yenidonem.com** ve **vagus.tv** haber sitelerinin de erişime kapatılmasına neden oldu.

6 Eylül'de sıra, eski Başbakan Erdoğan'ın danışmanını bir yurttaşta tekme atarken gösteren Demokrati dergisine ait kapağa yer verdiği için **issuu.com** platformuna geldi.

TİB yetkilerinin artırılması sadece Türkiye sivil toplumunu değil, bu kurumu lağvedip yetkilerini kendi kontrolündeki Milli İstihbarat Teşkilatı'na (MİT) aktarabileceği mesajını veren eski Başbakan ve yeni Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı da endişelendiriyor.

Nisan'da yapılan bir yasa değişikliğiyle MİT'in yurttaşlar ve Türkiye medyası üzerinde zaten genel bir izleme yetkisi bulunuyor. Bu reform, aynı zamanda bu istihbarat teşkilatını yargı ve araştırmacı gazeteciliğin denetiminden de muaf tutuyordu: MİT kaynaklı belgelere yer veren gazeteciler dokuz yıla kadar hapis tehdidiyle karşı karşıya kalabiliyorlar.

Beş örgüt kınamıştı ki...

RSF, Uluslararası Af Örgütü (UAÖ), İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW), Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) ve Alternatif Bilişim Derneği, yetkililerin İnternet sansürünü yaygınlaştıran politikalarını, İnternet Yönetişim Forumu'nun (İGF 2014) gerçekleştirildiği bir dönemde, 4 Eylül'de İstanbul'da düzenledikleri bir ortak basın toplantısıyla kınadılar. Örgütler, hak ihlallerinde TİB ve MİT'in etkisine özellikle değindiler.

NOT :

Basın bildirisinin **İngilizce** nüshasına <http://en.rsf.org/turkey-parliament-approves-even-more-10-09-2014,46926.html> linkinden, **Fransızcasına** da <http://fr.rsf.org/turquie-censure-et-surveillance-d-internet-10-09-2014,46925.html> bağlantısından erişilebilir.